

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет філології

Кафедра світової літератури і порівняльного літературознавства

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**Слов'янський фольклор**

Освітня програма Чеська мова і література

Спеціальність 035 Філологія  
035.038 Філологія (Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри  
Протокол № 1 від “27” серпня 2019 р.

## **ЗМІСТ**

- Загальна інформація
- Анотація до курсу
- Мета та цілі курсу
- Результати навчання (компетентності)
- Організація навчання курсу
- Система оцінювання курсу
- Політика курсу
- Рекомендована література

| <b>1. Загальна інформація</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Назва дисципліни</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Вступ до слов'янського фольклору                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Викладач (-і)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | к.ф.н., доц. Тереховська Олена Володимирівна                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Контактний телефон викладача</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | (0342)59-61-44                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>E-mail викладача</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | olena.terekhovska@pnu.edu.ua                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Формат дисципліни</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | очна                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>Обсяг дисципліни</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Кредити ЄКТС – 3 (90 год.)                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>Посилання на сайт дистанційного навчання</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <a href="http://www.d-learn.pu.if.ua/">http://www.d-learn.pu.if.ua/</a>                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>Консультації</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Обговорення індивідуально вибраних студентом питань з тематики лекційного курсу та самостійної роботи.<br>Консультації проводяться щосереди з 15.05 по 16.25.<br>Можливі консультації у день проведення лекцій чи практичних занять, а також через онлайн ресурси за попередньою домовленістю. |
| <b>2. Анотація до курсу</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <p>«Вступ до слов'янського фольклору» входить до блоку нормативних дисциплін. Цей курс покликаний формувати народнопоетичний світогляд філолога і передбачає вивчення слов'янської міфології як первісного етапу побутування і розвитку фольклору, жанрів усної народної творчості слов'ян в аспекті їх еволюції і генетичного зв'язку, вивчення народного побуту, звичаїв і традицій через жанрове розмаїття творів слов'янського фольклору в їх історичному розвитку. У слов'янській народній поезії відобразилися і важливі історичні події, і, зрозуміло, народне ставлення до них, тому, окрім пізнавального, слов'янський фольклор має неабияке виховне і естетичне значення.</p>                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>3. Мета та завдання курсу</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <p>простежити поетапне становлення духовного середовища слов'янських народів; з'ясувати роль усної народної творчості у формуванні ментальних і світоглядних засад слов'ян; дослідити витоки формування слов'янського фольклору, з'ясувати суспільно-історичні події, що знайшли відбиток у творах слов'янського фольклору, проаналізувати особливості фольклорних жанрів різних слов'янських народів на певних історичних етапах розвитку, показати взаємозв'язок слов'янського фольклору із літературою.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>4. Результати навчання (компетентності)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <p><b>Знати:</b> тематичний і жанровий склад слов'янського фольклору, ідейні і художньо-поетичні особливості жанрів фольклору слов'ян, давню слов'янську міфологію як його невід'ємну складову, напрями та школи фольклористики; взаємозв'язок з літературою, а також вплив окремих фольклорних жанрів на формування літературних, місце і значення фольклору в мистецтві художньо-поетичного слова.</p> <p><b>Вміти:</b> визначати жанри фольклорних творів за певними стійкими ознаками, порівнювати жанри, простежувати еволюцію і встановлювати зв'язок між різними жанрами та їх різновидами, аналізувати фольклорні твори з точки зору різних шкіл фольклористики, визначати і розшифровувати знакову і вербальну символіку, визначати шляхи і прийоми застосування здобутих теоретичних знань у своїй професійній діяльності.</p> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                |

| 5. Організація навчання курсу                                                                                                   |                                                                                                     |                        |                          |                             |                      |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|--------------------------|-----------------------------|----------------------|
| Обсяг курсу                                                                                                                     |                                                                                                     |                        |                          |                             |                      |
| Вид заняття                                                                                                                     |                                                                                                     |                        | Загальна кількість годин |                             |                      |
| лекції                                                                                                                          |                                                                                                     |                        | 12                       |                             |                      |
| семінарські заняття / <u>практичні</u> / лабораторні                                                                            |                                                                                                     |                        | 18                       |                             |                      |
| самостійна робота                                                                                                               |                                                                                                     |                        | 60                       |                             |                      |
| Ознаки курсу                                                                                                                    |                                                                                                     |                        |                          |                             |                      |
| Семестр                                                                                                                         | Спеціальність                                                                                       |                        | Курс                     | Нормативний /<br>вибірковий |                      |
| I                                                                                                                               | 035 Філологія<br>035.033 Слов'янські мови та<br>літератури<br>(переклад включно), перша<br>— чеська |                        | перший                   | Нормативний                 |                      |
| Тематика курсу                                                                                                                  |                                                                                                     |                        |                          |                             |                      |
| Тема, план                                                                                                                      | Форма<br>заняття                                                                                    | Література             | Завдання,<br>год         | Вага оцінки                 | Термін<br>виконання  |
| Тема 1.<br>Визначення<br>фольклору.<br>Слов'янськи<br>й фольклор.<br>Жанровий<br>склад<br>слов'янсько<br>го<br>фольклору.       | Лекція /<br>дискусія                                                                                | 7, 11, 14, 20.         | 2                        |                             | Протягом<br>семестру |
| Тема 1.<br>Фольклор і<br>фольклорис-<br>тика. Школи<br>і напрями<br>слов'янської<br>фольклорис-<br>тики, її мета<br>і завдання. | Практичне<br>заняття /<br>ди-скусія                                                                 | 7, 11, 14, 20, 27, 34. | 2                        | 5                           | Протягом<br>семестру |
| Тема 2.<br>Обряд і<br>обрядова<br>поезія.                                                                                       | Лекція /<br>дискусія                                                                                | 1, 3, 18, 20, 21, 23.  | 2                        |                             | Протягом<br>семестру |

|                                                                                                                                                      |                              |                                              |   |   |                   |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|----------------------------------------------|---|---|-------------------|
| Календарна обрядова поезія: зимовий, весняний, літній та осінній цикли у розмаїтті жанрів слов'ян-ського фольклору.                                  |                              |                                              |   |   |                   |
| Тема 2.<br>Сімейно-побутова обрядова поезія.<br>Родильний обряд та його поезія.<br>Весільний обряд та його поезія.<br>Поховальний обряд і голосіння. | Практичне заняття / дискусія | 2, 4, 9, 11, 12, 13, 15, 17, 20, 29, 33, 35. | 2 | 5 | Протягом семестру |
| Тема 3.<br>Прозові жанри слов'ян-ського фольклору.<br>Перекази та легенди.                                                                           | Лекція / дискусія            | 5, 6, 7, 10, 14, 20.                         | 2 |   | Протягом семестру |
| Тема 3.<br>Казки слов'янських народів.<br>Проблема класифікації казок.<br>Походження казок.                                                          | Практичне заняття / дискусія | 10, 16, 20, 22, 28.                          | 2 | 5 | Протягом семестру |

|                                                                                                                                                          |                              |                                             |   |   |                   |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|---------------------------------------------|---|---|-------------------|
| Поетика казок. Казки про тварин.                                                                                                                         |                              |                                             |   |   |                   |
| Тема 4.<br>Чарівні казки.<br>Фантастика у чарівних казках.<br>Сюжетний склад чарівних казок<br>слов'янських народів.<br>Соціально-побутові казки.        | Практичне заняття / дискусія | 10, 16, 20, 22, 28.                         | 2 | 5 | Протягом семестру |
| Тема 5.<br>Прислів'я слов'ян.<br>Ідейно-тематичний склад.<br>Поетика.<br>Порівняльна характеристика.<br>Морально-виховне та художньо-естетичне значення. | Практичне заняття / дискусія | 5, 6, 8, 11, 20.                            | 2 | 5 | Протягом семестру |
| Тема 4.<br>Віршовані епічні жанри.<br>Героїчний епос (билини, юнацькі пісні)                                                                             | Лекція / дискусія            | 5, 6, 7, 10, 14, 20, 22, 24, 33, 34.        | 2 |   | Протягом семестру |
| Тема 6.<br>Віршовані                                                                                                                                     | Практичне заняття / дис      | 4, 5, 6, 7, 10, 14, 20, 22, 24, 29, 33, 34. | 2 | 5 | Протягом семестру |

|                                                                                                                                                            |                              |                                          |   |   |                   |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|------------------------------------------|---|---|-------------------|
| епічні жанри.<br>Гайдуцькі пісні. Думи.<br>Історичні пісні.<br>Балади.                                                                                     | кусія                        |                                          |   |   |                   |
| Тема 7.<br>Ліричні жанри. Пісні соціального змісту.<br>Побутові пісні. Малі ліричні жанри.                                                                 | Практичне заняття / дискусія | 5, 6, 7, 10, 14, 20, 22, 24, 29, 33, 34. | 2 | 5 | Протягом семестру |
| Тема 5.<br>Народний театр і драма.<br>Ідейно-тематичний склад.<br>Соціальний конфлікт у народній драмі.<br>Історико-патріотична тематика у народній драмі. | Лекція / дискусія            | 5, 6, 19, 20.                            | 2 |   | Протягом семестру |
| Тема 8.<br>Визначення народного театру.<br>Ряження.<br>Ігри. Вертеп.<br>Засоби сценічного узагальнення образів у народному театрі.                         | Практичне заняття/дискусія   | 5, 6, 19, 20.                            | 2 | 5 | Протягом семестру |

|                                                                                                                                         |                   |                                                                                                                                                                                |   |    |                   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|----|-------------------|
| Особливості мови персонажів народної драми.                                                                                             |                   |                                                                                                                                                                                |   |    |                   |
| Тема 6. Загально-фольклорні явища в слов'янській усній народній поетичній творчості. Значення фольклору слов'ян. Фольклор і література. | Лекція / дискусія | 20, 25, 26, 27, 34.                                                                                                                                                            | 2 |    | Протягом семестру |
| Тема 9. Контрольна (тестова) робота за всіма темами лекційних і практичних занять                                                       | Контрольна робота | 1-35.                                                                                                                                                                          | 2 | 10 | Протягом семестру |
| 6. Система оцінювання курсу                                                                                                             |                   |                                                                                                                                                                                |   |    |                   |
| Загальна система оцінювання курсу                                                                                                       |                   | 100 балів                                                                                                                                                                      |   |    |                   |
| Вимоги до письмової роботи                                                                                                              |                   | Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань                                                                                                            |   |    |                   |
| Практичні заняття                                                                                                                       |                   | Оцінюються по п'ятибальній системі                                                                                                                                             |   |    |                   |
| Умови допуску до підсумкового контролю                                                                                                  |                   | Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для допуску до екзамену – 25 балів |   |    |                   |
| 7. Політика курсу                                                                                                                       |                   |                                                                                                                                                                                |   |    |                   |
| Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій –                                                 |                   |                                                                                                                                                                                |   |    |                   |



## 8. Рекомендована література

- Агапкина, Т. А. Деревья в традиционной культуре славян: проблема системного описания / Т. А. Агапкина // Этнографическое обозрение. 2012. № 6. С. 29-43.
- Агапкина, Т. А. Пасхальные яйца в обрядности и фольклоре славян / Т. А. Агапкина, О. В. Белова // Славяноведение. 2011. № 6. С. 43-52.
- Агапкина, Т. А. Мифопоэтические основы славянского народного календаря. Весенне-летний цикл [Текст]. / Татьяна Алексеевна. Агапкина. М.: "Индрик", 2002. 816 с. (Традиционная духовная культура славян. Современные исследования.).
- Айдачич, Д. Вілі в народних баладах балканських слов'ян: [сербський фольклор у загальнослов'янському контексті] / Д. Айдачич // Народна творчість та етнографія. 2012. № 2. С. 11-16.
- Белова, О. Легенды пограничья: проблемы описания и каталогизации: [фольклорные легенды в славян] / О. Белова // Славяноведение. 2008. № 6. С.14-18.
- Белова, О. В. Международная конференция "Народная проза в Словакии в контексте истории славистики", Братислава, 8-9 октября 2014 г. / О. В. Белова, М. М. Валенцова // Славяноведение. 2015. № 3 Ел. С. 117-121. Електронна бібліотека
- Бошкович-Стуллі, М. "Високе" і "низьке" у творчості народній і писемній: [хорватський фольклор] / М. Бошкович-Стуллі // Народна творчість та етнографія. 2011. № 5. С. 70-78.
- Величковський, Б. Про деякі македонські й балканські прислів'я та приказки / Б. Величковський // Народна творчість та етнографія. 2009. № 3. С.26-31.
- Виноградова, Л. Н. Семейные ценности традиционной культуры: аксиологический аспект изучения славянских проклятий / Л. Н. Виноградова // Славяноведение. 2012. № 6. С. 29-34.
- Герої казок, міфів, билин, персонажі фольклору; чарівні речі та місця // Слов'янський світ [Текст]: ілюстрований словник-довідник міфологічних уявлень, вірувань, обрядів, легенд та їхніх відлунь у фольклорі і пізніших звичаях українців, братів-слов'ян та інш. народ. / Упорядник О.А.Кононенко. К., 2008. С.616-645.
- Єрушевич, Г. Мудрість східних слов'ян / Г. Єрушевич, Я. Мельник // Мудрість східних слов'ян: досвід логіко-пареміологічного збірника. (Навчально-метод. посіб.) / Г.Єрушевич, Я.Мельник. Ів.-Франківськ, 2002. С.5-60.
- Гароня-Радованац, С. Мотив змій-нареченого в сербській усній поезії / С. Гароня-Радованац // Народна творчість та етнографія. 2012. № 2. С. 50-54.
- Жукова, Н. Семейно-бытовые песни русских и белорусов / Н. Жукова // Русская Речь. 2008. № 2. С.109-113.
- Казакова, І. Фальклор Хоцімшчыны:захаванне і працяг традыцій: [білоруський фольклор] / І. Казакова // Етнокультура порубіжжя: локально-територіальні особливості. Одеські етнографічні читання [Текст]: зб. наук. пр. / наук.ред. Кушнір В.Г. Одеса. 2014. С. 152-160.
- Каранович, З. Братсько-сестринський інцест: між ієрогамією та гріхом кровозмішення (на прикладі пісень про намір царя Стефана одружитися із сестрою): [сербський фольклор] / З. Каранович // Народна творчість та етнографія. – 2012. – № 2. – С. 35-40.
- Карпенко, С. Проблематика досліджень української народної казки у вимірі слов'янських культур / С. Карпенко // Міфологія і фольклор. 2013. № 2-3. С. 61-69.
- Климчук, Ф. Традиційне весілля села Симоновичі / Ф. Климчук // Вісник Львівського університету.Серія філологічна. Львів, 1999. № 27: Українська фольклористика. С. 185-274.
- Коваль-Фучило, І. Ринцівки – українське Великоднє колядування (у контексті польського "дингуса-шмігуса" і білоруських волочобних пісень) / І. Коваль-Фучило // Календарна

обрядовість у життєдіяльності етносу [Текст]: збірка наукових праць. Матеріали міжнародної наукової конференції "Одеські етнографічні читання". Одеса, 2011. С. 151-160.

- Ковальчук, Н. А. Дослідження Арсенієм Авдєєвим народної драми в слов'янському контексті : [театрознавець та етнограф] / Н. А. Ковальчук // Науковий вісник ВНУ імені Л.Українки [Текст]: журнал. Луцьк, 2011. № 10 : Історичні науки. – С. 131-136.
- Кравцов Н.И. Славянский фольклор /Н.И.Кравцов. М.: Изд-во Московского ун-та. 1976. 262 с.
- Лозиця, І. Назустріч іншій міфології. Витвір темряви: доньки та внуки Йокасти : [хорватська міфологія] / І. Лозиця // Народна творчість та етнографія. 2011. № 5. С. 6-15.
- Лома, А. Святогор та Марко Святогорець : [про сербську та південнослов'янську народну поезію] / А. Лома // Народна творчість та етнографія. 2012. № 2. С. 22-29.
- Микитенко, О. Поминальне оплакування в контексті календарної обрядовості (на матеріалі балканослов'янської фольклорної традиції) / О. Микитенко // Календарна обрядовість у життєдіяльності етносу [Текст]: збірка наукових праць. Матеріали міжнародної наукової конференції "Одеські етнографічні читання". Одеса. 2011. С. 236-246.
- Милошевич-Джорджевич, Н. Поняття історичної балади та епічна народна пісня "Дівчина Косовка" : [сербський фольклор] / Н. Милошевич-Джорджевич // Народна творчість та етнографія. 2012. № 2. С. 84-88.
- Неврлий, М. П.Й.Шафарик і Україна ( до 200 - ої річниці від його народження ) : (словацька література ) / М. Неврлий // Минуле й сучасне [Текст]: збірник слов'янознавчих праць / М.Я.Неврлий ; передм. І.Дзюби. К. 2009. С. 535 - 540.
- Пащенко, Є. Фольклор, література, політика: хорватсько-українські аналогії / Є. Пащенко // Народна творчість та етнографія. 2011. № 5. С. 57-66.
- Раденкович, Л. Некоторые актуальные вопросы славянской фольклористики сегодня / Л. Раденкович // Слов'янські обрії [Текст]: збірник наукових праць / НАН України, Український комітет славистів, Нац. бібліотека України ім. В.І.Вернадського. – К., 2012. – Вип. 4. – С. 185-190.
- Радулович, Н. Кодекс "іншого світу" і проблема неморального героя в казках : [сербський фольклор] / Н. Радулович // Народна творчість та етнографія. 2012. № 2. С. 101-105.
- Рутковська, О. Слов'янські співи, зібрані під сільською стріхою : [про рукописну збірку з 1019 пісень, зібраних на теренах України, Білорусі, Росії та Польщі етнографом Зоріаном Доленгою-Ходаковським] / О. Рутковська // Волинь моя. [Текст] : журнал Міжнародного громадського об'єднання "Волинське братство" / гол. ред. М.Сорока. К., 2005. Вип.5. С. 145-150.
- Сикимич, Б. Традиційна загадка і варіанти її відгадок : [сербський фольклор] / Б. Сикимич // Народна творчість та етнографія. 2012. № 2. С. 30-34.
- Сирко, І. Етнолінгвістичні параметри символу "вода" (в українських і польських народних баладах) / І. Сирко // Лінгвостилістика: об'єкт – стиль, мета – оцінка [Текст]: зб.наукових праць, присвячений 70-річчю від дня народження С.Я.Єрмоленко. К., 2007. С. 452-457.
- Шадріна, Т. С. "Красная девица в зеркало глядится". Народные представления о внешности и поведении девушки, содержащиеся в русских загадках / Т. С. Шадріна // Русская Школа. 2015. № 1.С. 38-41.
- Шумада, Н. Новий ракурс дослідження слов'янського пісенного фольклору / Н. Шумада // Народна творчість та етнографія. 2006. № 2. С.79-88.
- Юзвенко, В. Українсько-польські фольклорні взаємини: концепція Івана Франка / В. Юзвенко // Етнос і культура [Текст]: часопис Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника: Збірник науково-теоретичних статей. Гуманітарні

науки. Ів.-Франківськ. 2006. № 2-3. С.24-26.

- Ясинская, М. В. "Света белого не видит" (тема глаз и зрения в формулах южнославянских проклятий) / М. В. Ясинская // Славяноведение. 2013. № 2. С. 79-89.

**Викладач: к.ф.н., доц. Тереховська О.В.**